

Stanovisko

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR k materiálu „Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů“

V rámci mezirezortního připomínkového řízení jsme obdrželi výše uvedený materiál. K němu Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR uplatňuje následující připomínky.

Obecné připomínky:

Lze empiricky dokázat, že s růstem ceny emisní povolenky o 1 EUR/tCO₂ (dále EUA) dojde na trhu se silovou elektřinou k růstu cen o zhruba 0,8 EUR/MWh. Jinými slovy, výroba elektřiny ze zdrojů s nižší emisní intenzitou než 0,8 tCO₂/MWh na růstu cen „vydělává“ a naopak. V případě uhlí (černého nebo hnědého – obojí s emisními indexy při kondenzační výrobě vyššími než 0,8 tCO₂/MWh) je pak růst cen EUA kompenzován pouze částečně a to je motivací pro nižší využívání uhlí při výrobě elektřiny, což je ostatně cílem politiky v rámci EU ETS.

V případě kogenerační výroby je situace podstatně složitější tím, že výroba KVET se pohybuje na dvou trzích – na trhu s elektřinou a na trhu s teplem, přičemž trh s teplem je z hlediska konkurenčního prostředí značně deformovaný. V principu na něm stojí systémy CZT proti lokální mono výrobě tepla v domovních nebo blokových kotelnách. Lokální monovýroba tepla (s instalovaným výkonem pod 20 MWt) není součástí EU ETS a zároveň neexistuje v ČR uhlíková daň, proto je vůči kogenerační výrobě tepla v rámci CZT zvýhodněna – při cenách EUA okolo 20 až 25 EUR/tCO₂ pak podstatně. Zároveň existují další zvýhodnění ve formě nižších emisních požadavků na malé zdroje atd.

Podpora výroby elektřiny v rámci KVET je tak DE FACTO podporou výroby tepla v rámci KVET a kompenzací za nerovné postavení na trhu s teplem v důsledku neexistence uhlíkové daně. (Podporu lze samozřejmě koncipovat podporu tak, že se bude vztahovat na dodávku tepla z KVET, což by odpovídalo logice odůvodnění podpory).

V případě, že podpora nebude poskytnuta, pak reálně hrozí rozpad soustav CZT, což má dva důsledky:

- 1) Nahrazení KVET na trhu s elektřinou kondenzační výrobou a zároveň nahrazení KVET na trhu s teplem monovýrobou tepla s růstem spotřeby primární energie o 60 % oproti KVET s příslušnými dopady do výše emisí a to jak na lokální tak globální úrovni.
- 2) V rámci klimaticko-energetické politiky dojde k vnitřnímu úniku uhlíku – tj. k přesunu emisí ze sektoru EU ETS do sektoru ESR, což způsobí faktickou nemožnost splnění emisních cílů ČR v rámci ESR pro roky 2021-2030 (požadován je pokles emisí o 14 % oproti roku 2005, ovšem počáteční hodnota, ze které se budou odvozovat emisní cíle pro jednotlivé roky, bude vycházet z průměrných emisí sektoru ESR v letech 2017-2019). Existence a rozvoj CZT jsou tak pro splnění emisních cílů ČR nezbytné.

Výše růstu podpory pro rok 2019 představuje navýšení finančních zdrojů o ca 3 mld. Kč (podle výše podpory dle CR ERÚ).

Důvody nemožnosti nákupu povolenek „dopředu“:

Drtivá většina společností nakupuje povolenky pro potřeby produkce tepla v rámci systému hedgingu formou postupného nákupu. (Povolenky pro potřebu výroby elektřiny jsou nakupovány v době prodeje elektřiny tak, aby byl dosažen pozitivní CDS – clean dark spread). Nákup povolenek pro potřeby dodávek tepla významně nad rámec postupného nákupu podle hedgingových pravidel by byl de facto spekulací a otevřenou pozicí, která by z hlediska pravidel zajištění nebyla odůvodnitelná. Navíc, došlo v průběhu roku 2018 (únor až duben) k podstatné změně pravidel na trhu s povolenkami.

- 1) Došlo k de facto ke zrušení povolenek stažených v letech 2014 – 2016 v rámci tzv. backloadingu z trhu – 900 mil. t povolenek bylo vloženo přímo do MSR (viz dále). Do doby vložení backloadovaných povolenek do MSR bylo plánováno (a tak byla politika backloadingu desingnovaná na počátku), že tyto povolenky budou dány zpětně na trh v letech 2019 a 2020. Z tohoto hlediska bylo racionální očekávat podstatný nárůst přebytku na trhu s povolenkami a tím i pokles cen povolenek.
- 2) Byl vytvořen mechanismus MSR (Market Stability Reserve), který de facto ruší pravidla o množství emitovaných povolenek na trhu EUA v rámci EU. Místo předem definovaného množství emitovaných povolenek (ať už formou grandfatheringu – pro průmysl dle benchmarků – nebo formou aukcí pro většinu energetiky) je určena velikost přebytku na trhu (800 mil. t), při jehož překročení dojde ke stažení povolenek (což v praxi znamená ke snížení množství povolenek emitovaných v rámci aukcí a to až o 24 % ročně). S ohledem na velikost přebytku na trhu – cca 1,3 mld. t – lze očekávat, že v letech 2019 až 2021 bude množství povolenek na trhu stále podstatně ubývat bez ohledu na původní pravidla ohledně postupného poklesu množství emitovaných povolenek. Jedná se o skokovou změnu v řádech desítek procent ročně.
- 3) Pokud přebytek v rámci MSR přesáhne množství emitovaných povolenek v předchozím roce, pak bude možné po roce 2013 tento přebytek zrušit. EU tak fakticky provedla skokové zrušení povolenek v řádech stovek milionů bez ohledu na původně stanovená pravidla. Proti podstatným změnám pravidel nelze provést hedging a zároveň nelze s péčí řádného hospodáře jednat podle „nových“ pravidel před jejich schválením – tedy např. provádět spekulativní nákupy povolenek pro případ, „co kdyby“.

Tato připomínka je zásadní.

Ke „Shrnutí závěrečné zprávy RIA“

Tvrzení, že systém obchodování s EU-ETS nemá dopady na územní samosprávné celky, nemá dopady na podnikatelské prostředí ani sociální dopady nelze akceptovat. Dochází k výraznému odvádění finančních prostředků z regionů, ve kterých se těží a energeticky využívá uhlí. Ještě více se tak v těchto regionech prohlubují stávající strukturální problémy, jako je nedostatek kvalifikovaných pracovních příležitostí, snížení kupní síly obyvatel, veškeré sociální dopady, odliv mladých schopných lidí zejména z Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje.

Jako adekvátní opatření k nutné restrukturalizaci, tedy k náhradě za utlumované uhelné hornictví a energetiku navrhujeme, aby prostředky za odváděné EU_ETS byly v plné

míře k dispozici pro územní samosprávné celky (kraje), ve kterých emise vznikly. Jen tak se dá odstranit disproporce mezi politickou deklarací centra pomoci řešit nezbytnou restrukturalizaci a odlivem prostředků z postižených regionů. Nesouhlasíme, s tím, aby výnos z dražeb povolenek byl výlučně příjmem státního rozpočtu.

Tato připomínka je zásadní.

K jednotlivým ustanovením návrhu

1) K bodu 17.

V § 7 odst. 4 žádáme za slova „podle odstavcům 1 a 2 je“ vložit slova „z 33 % příjmem obce, na jejímž území se zařízení provozuje a z 67 % “ a za slova „rekonstrukce soustav zásobování tepelnou energií“ vložit slova „a podpory kogenerační výroby elektřiny a tepla“.

Tato připomínka je zásadní.

2) K bodu 18.

S navrženou úpravou nesouhlasíme a žádáme, aby text ustanovení byl zachován v původním znění.

Tato připomínka je zásadní.

3) V textu § 7 žádáme připojit nový odstavec 7, který zní:

„(7) Výnosy z dražeb povolenek nad rámec účelového vázání podle odstavce 5 se použijí na úhradu nákladů podpory obnovitelných zdrojů energie, kogenerační výroby elektřiny a tepla a výroby elektřiny a tepla z druhotných zdrojů podle zvláštních předpisů.“.

Tato připomínka je zásadní

4) K bodu 27

Žádáme, aby text navrženého ustanovení byl zesouladěn se schválenou Státní energetickou koncepcí a Státní surovinovou politikou.

Tato připomínka je zásadní

Kontaktní osoby:

JUDr. Václav Amort

e-mail: amort@zsdnp.cz

tel: 224 230 588

Dr. Jan Zikeš

e-mail: zikes@kzps.cz

tel: 222 324 985

V Praze dne 27. prosince 2018

Jan Wiesner
prezident